

AKCINĖ BENDROVĖ „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA
Generalinio direktoriaus

2017 m. lapkričio 30 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-460

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA BDS-6/2 DARBAI UŽDAROSE TALPOSE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-6/2 Darbai uždaroje talpose (toliau – instrukcija) paskirtis – nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) reikalavimus, atliekant darbus uždaroje talpose Akcinėje bendrovėje „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė).

2. Ši instrukcija taikoma kiekvienam Bendrovės ir, kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje, Rangovo darbuotojui, organizuojančiam, planuojančiam ir / ar atliekančiam darbus uždaroje talpose.

3. Šios instrukcijos reikalavimai netaikomi atliekant darbus uždaroje talpose Šiluminėje elektrinėje, kurioje darbų uždaroje talpose atlikimui yra taikomos Saugos taisyklės eksploatuojant šilumos įrenginius, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro.

II. NUORODOS

4. Šie dokumentai taikomi kartu su šia instrukcija, atsižvelgiant į jų aktualią redakciją taikymo metu:

4.1. Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro;

4.2. 2017 m. vasario 28 d. PKN ORLEN S.A. standartas S1 Leidimai pavojingiems (taip pat ugnies) darbams;

4.3. 2017 m. vasario 28 d. PKN ORLEN S.A. standartas S3 Darbai uždaroje talpose.

III. TERMINAI, APIBRĖŽTYS IR SANTRUMPOS

5. Šioje instrukcijoje vartojami terminai ir apibrėžtys:

5.1. **Angų stebėtojas** – darbų vadovo paskirtas Rangovo ar Bendrovės darbuotojas, esantis uždaroje talpos išorėje ir stebintis darbų atlikėjus bei vykdamas visas angų stebėtojo pareigas, numatytas šioje instrukcijoje.

5.2. **Apatinė sprogo riba** (arba – **ASR**) – degių medžiagų koncentracija ore, žemiau kurios sprogoji aplinka nesusiformuoja.

5.3. **Asmeninės apsaugos priemonės** (arba – **AAP**) – bet kurios priemonės, skirtos darbuotojui turėti ar dėvėti, siekiant apsaugoti jį nuo rizikos veiksnių, galinčių kelti grėsmę darbuotojo saugai ir sveikatai. Šioje instrukcijoje:

5.3.1. **Būtinosis AAP** – AAP, nurodytos saugos ir sveikatos ženkluose, įrengtuose prie patekimų į technologinių įrenginių teritorijas, pastatus ar kitus Bendrovės objektus (apsauginis šalmas su dirželiu, apsauginiai akiniai, apsauginiai darbo rūbai, saugi darbo avalinė, klausos apsaugos priemonės, kvėpavimo takų apsaugos priemonės);

5.3.2. **Specialiosis AAP** – AAP, kurios parenkamos įvertinus įvykdytus įrenginio paruošiamuosius darbus ir planuojamų vykdyti darbų pavojingumą (saugos apraišai, gelbėjimo virvė, cheminėms medžiagoms atsparios AAP, filtruojamoji dujokaukė, kvėpavimo aparatas su oro tiekimu ir kt.).

5.4. **Atliekamų darbų rizikos vertinimo kortelė** (toliau – **RV kortelė**) – šios instrukcijos 2 priede nustatytos formos dokumentas, skirtas įvertinti rizikos veiksnius galinčius kilti darbų atlikimo metu ir numatyti priemones saugiam darbų atlikimui. Rangovas gali naudoti kitokios formos RV kortelę, jeigu jos formą suderina su Bendrovės Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriumi (toliau – DPSK skyrius).

5.5. **Darbų uždaroje talpose leidimas** (arba – **leidimas**) – šios instrukcijos 1 priede nustatytos formos dokumentas, suteikiantis teisę atlikti darbus uždaroje talpoje.

5.6. **Darbų prižiūrėtojas** – Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka išsilaikęs šios instrukcijos testą padalinio, kuriame išduodamas leidimas, darbuotojas, kurį leidimą išduodantis asmuo paskyrė prižiūrėti darbus uždaroje talpoje (technologinių įrenginių vyresnysis operatorius, technologinių įrenginių operatorius, naftos produktų operatorius ir pan.).

5.7. **Darbų koordinatorius** – Bendrovės padalinio, inicijuojančio darbus uždaroje talpoje, darbuotojas:

- Bendrovės įrengimų priežiūros ir remonto direktoriui pavaldus darbuotojas, Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka šios instrukcijos testą, ir kuriam įrengimų priežiūros ir remonto direktoriaus pavaduotojo arba vyriausiojo mechaniko potvarkiu pavesta organizuoti ir koordinuoti tinkamą darbų atlikimą vykdant atitinkamo padalinio statinės ir rotacinės mechaninės įrangos / įrengimų, statinių / pastatų techninę priežiūrą ir remontą;

- Bendrovės Technologijos ir investicijų skyriaus darbuotojas, Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka išsilaikęs šios instrukcijos testą, ir kuriam technologijos ir investicijų direktoriaus potvarkiu pavesta organizuoti ir koordinuoti tinkamą darbų atlikimą vykdant techninę veiklą, susijusią su projektų įgyvendinimu.

Kai darbus uždaroje talpoje inicijuoja kitų Bendrovės padalinių vadovai, darbų koordinatoriumi turi būti skiriamas inicijuojančio padalinio Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka išsilaikęs šios instrukcijos testą darbuotojas, kuriam to Bendrovės padalinio vadovas potvarkiu paveda organizuoti ir koordinuoti tinkamą darbų uždaroje talpoje atlikimą.

5.8. **Darbų vadovas** – Rangovo vadovo raštu darbų uždaroje talpose atlikimo organizavimui bei kontrolei paskirtas darbų atlikėjų vadovas Bendrovės Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40 nustatyta tvarka DPSK skyriuje išsilaikęs darbų vadovo testą ir turintis išduotą galiojančią Darbų vadovo kortelę arba Bendrovės padalinio vadovo potvarkiu paskirtas darbuotojas Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka išsilaikęs šios instrukcijos testą. Kai darbų vadovu yra skiriamas Bendrovės darbuotojas, jis privalo vykdyti ir darbų koordinatoriaus pareigas.

5.9. **Darbų atlikėjai** – Rangovo arba Bendrovės darbuotojai, atliekantys darbus uždaroje talpoje.

5.10. **Leidimą išduodantis asmuo** – Darbuotojų instruktavimo taisyklėse nustatyta tvarka išsilaikęs šios instrukcijos testą Bendrovės padalinio, vykdančio uždaros talpos technologinį valdymą, vadovas (gamybos viršininkas, jo pavaduotojas, cecho viršininkas, įrenginio viršininkas, baro viršininkas ar atitinkamas vadovas), Bendrovės padalinio vadovo potvarkiu paskirtas to Bendrovės padalinio inžinierius, taip pat Bendrovės padalinio vadovo potvarkiu paskirti technologinių įrenginių vyresnieji operatoriai leidimų išdavimui avariniais ir kitais nenumatytais atvejais nakties, poilsio ir šventinių dienų metu. Kai Bendrovės generalinio direktoriaus arba generalinio direktoriaus pavaduotojo gamybinės veiklos valdymui įsakymu technologiniai įrenginiai sustabdomi remonto, modernizavimo darbų atlikimui arba investicinių projektų įgyvendinimui, padalinio vadovas, esant reikalui, potvarkiu leidimus išduodančiais asmenimis turi teisę paskirti technologinių įrenginių vyresnius operatorius ir technologinių įrenginių operatorius. Leidimą

išduodantis asmuo turi teisę išduoti leidimą atlikti darbus uždaroje talpoje tik tame Bendrovės padalinyje, kuriam priskirtas uždarų talpų technologinis valdymas.

5.11. **Oro tyrimus atliekantis asmuo** – specialiai apmokytas ir paskirtas atlikti oro mėginių tyrimus Mažeikių objektinės priešgaisrinės gelbėjimo valdybos (toliau – **MOPGV**) darbuotojas arba specialiai apmokytas ir Bendrovės padalinio vadovo potvarkiu paskirtas atlikti oro mėginių tyrimus Bendrovės padalinio darbuotojas.

5.12. **Paskutinės minutės rizikos analizė** (toliau – **PMR analizė**) – analizė, atliekama prieš pradėdant darbus uždaroje talpoje, kurios tikslas išsiaiškinti, ar darbų atlikėjai suprato jiems pavestus atlikti darbus, žino darbų atlikimo metu galinčius kilti pavojus, taip pat, kad darbų atlikėjai turi visas reikiamas AAP ir kitas darbų atlikimui reikalingas priemones. PMR analizė yra RV kortelės dalis (šios instrukcijos 2 priedas).

5.13. **Pavojingos energijos šaltinių izoliavimo iniciatorius** – Bendrovės darbuotojas, atsakingas už įrenginio izoliavimą energijos izoliavimo priemonėmis (toliau – **EIP**) nuo esančios ar galinčios atsirasti pavojingos energijos.

5.14. **Patekimo į uždara talpa vieta** – vieta, pro kurią darbuotojai patenka į uždaros talpos vidų, pvz., liukai, angos, durys ir kt., arba išeina iš jos.

5.15. **Rizikos nustatymo matrica** (toliau – **RN matrica**) – matrica, skirta įvertinti uždaros talpos paruošiamąsias priemones ir nustatyti likutinę riziką. Rizika, priklausomai nuo jos pasireiškimo tikimybės ir galimo darbuotojo sveikatos pakenkimo sunkumo darbų uždaroje talpoje atlikimo metu, gali būti maža, vidutinė arba didelė (šios instrukcijos 3 priedas).

5.16. **Technologinis įrenginys** – pastate ar atviroje teritorijoje ant statybinių laikančiųjų konstrukcijų ir pamatų pastatytų, sumontuotų ir sujungtų įrenginių, mechanizmų, mašinų, įtaisų, aparatų, prietaisų, indų, atskirtų ar sujungtų vamzdiniais, visuma.

5.17. **Uždara talpa** – talpa ar erdvė, kurios dydis ir forma leidžia į ją patekti darbuotojams, tačiau dėl esamos ar esamų patekimo į uždara talpa vietos ar vietų dydžio ir formos neleidžia darbuotojui laisvai (nelendant, nešliaužiant ir pan.) į ją patekti ar iš jos išeiti ir ši erdvė neskirta joje būti nuolat. Uždaromis talpomis laikomos kolonos, reaktoriai, talpyklos, krosnys, šuliniai, cisternos, dviejų metrų ir gilesnės iškasos ir pan.

IV. DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖS

6. **Pavojingos energijos šaltinių izoliavimo iniciatorius privalo** organizuoti uždaros talpos izoliavimą EIP nuo esančios ar galinčios atsirasti pavojingos energijos, vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-29 Įrenginių izoliavimas, ir šioje instrukcijoje nustatyta tvarka organizuoti uždaros talpos paruošimą darbų uždaroje talpoje atlikimui.

7. **Leidimą išduodantis asmuo privalo:**

7.1. Šioje instrukcijoje nustatyta tvarka išduoti arba pratęsti leidimą tik tais atvejais, kai dėl leidimo išdavimo / pratęsimo į jį tiesiogiai kreipiasi paskirtas darbų koordinatorius;

7.2. Prieš išduodamas leidimą, įsitikinti, kad uždara talpa yra tinkamai izoliuota nuo visų rūšių pavojingos energijos šaltinių ir yra įvykdytos paruošiamosios priemonės darbų uždaroje talpoje atlikimui;

7.3. Prieš išduodamas leidimą, įvertinti uždaros talpos paruošiamąsias priemones naudojant RN matricą ir leidimo 9 dalyje numatyti darbų atlikimo metu taikomas saugos priemones, taip pat leidimo 10 dalyje – reikalavimus darbų priežiūrai;

7.4. Užpildyti leidimą, vadovaujantis šioje instrukcijoje nurodyta leidimo įforminimo tvarka;

7.5. Užregistruoti leidimą jį išdavusio padalinio Pavojingų darbų registravimo žurnale (žurnalo forma pateikta šios instrukcijos 4 priede);

7.6. Prieš išduodamas leidimą, įvertinti uždaroje talpoje esančias ar likusias medžiagas ir nustatyti reikalingus atlikti darbo aplinkos oro tyrimus, mėginių paėmimo vietas ir jų atlikimo periodiškumą, informuoti oro tyrimus atliekantį asmenį apie mėginių paėmimo metu reikalingas naudoti AAP bei organizuoti darbo aplinkos oro tyrimų atlikimą;

7.7. Prieš išduodamas leidimą, patikrinti darbų vadovo atestavimo kortelę ir įsitikinti, kad nėra pasibaigęs jos galiojimo terminas;

7.8. Išduoti leidimą, pasirašydamas leidime, ir leisti pradėti darbus uždaroje talpoje tik įsitikinęs, kad medžiagų koncentracijos uždaroje talpos viduje atitinka šios instrukcijos 22 punkte nustatytus dydžius, temperatūra talpos viduje yra ne aukštesnė kaip 40°C, taip pat, tik įsitikinęs, kad leidimą yra pasirašę visi leidimo formoje nurodyti asmenys;

7.9. Pagal poreikį, atliekamų darbų uždaroje talpoje kontrolei iš anksto paskirti darbų prižiūrėtoją. Jeigu leidimą išduodantis asmuo darbų prižiūrėtojo nepaskiria, vykdyti darbų prižiūrėtojo pareigas;

7.10. Jeigu 8.2. punkte nustatyta tvarka darbai buvo sustabdyti, darbus leisti tęsti tik išsiaiškinus ir pašalinus nesaugių darbo sąlygų priežastis ir tik esant leidime nustatytioms sąlygoms;

7.11. Jeigu išduotas leidimas yra pratęsiamas naujam terminui, prieš pratęsdamas leidimą, įsitikinti, kad darbų atlikimo vietoje nepasikeitė darbo sąlygos bei pratęsti leidimą, pasirašydamas abiejų leidimo egzempliorių leidimo pratęsimo dalyje.

8. Darbų prižiūrėtojas privalo:

8.1. Susipažinti su leidime nurodytais reikalavimais, saugos priemonėmis ir tai patvirtinti, pasirašydamas abiejų leidimų egzempliorių 12 dalyje;

8.2. Kontroliuoti atliekamus darbus ir juos sustabdyti (paimdamas leidimą), jei jie atliekami nesaugiai ar dėl pasikeitusių sąlygų tampa nesaugu tęsti jų atlikimą. Apie sustabdytus darbus nedelsiant informuoti leidimą išdavusį asmenį, darbų atlikėjus ir / ar darbų vadovą;

8.3. Gavus informaciją iš darbų vadovo organizuoti periodinių darbo aplinkos oro tyrimų atlikimą;

8.4. Baigus darbus pagal išduotą leidimą, patikrinti darbo vietos sutvarkymą ir tik, kai ji sutvarkyta, patvirtinti darbo vietos sutvarkymo faktą, pasirašydamas abiejų leidimo egzempliorių dalyje „Darbo vieta sutvarkyta“;

8.5. Užbaigus visus darbus pagal leidimą arba kai leidime nebelieka laisvų eilučių leidimo tęsimui, ir tik kai įvykdytas 8.4. punkto reikalavimas, patvirtinti leidimo užbaigimą, pasirašydamas bei įrašydamas leidimo užbaigimo datą ir laiką pirmajame leidimo egzemplioriuje 13 dalyje „Leidimas užbaigtas“.

9. Darbų koordinatorius privalo:

9.1. Prieš darbų pradžią suderinti su darbų vadovu darbų uždaroje talpoje atlikimo datą, laiką ir vietą, reikalingus atlikti darbus, jų apimtį ir atlikimo eigą, aptarti darbų atlikimo metu numatomų naudoti įrankių, įrangos ir / ar kitų darbo priemonių tinkamumą bei numatomas taikyti DSS priemonės;

9.2. Informuoti leidimą išduodantį asmenį apie leidimo išdavimo / pratęsimo reikalingumą, nurodydamas darbų atlikimo datą ir laiką, darbus atliksiantį Rangovą (kai darbus atlieka Rangovas), uždaroje talpos pavadinimą ir technologinį numerį bei reikalingus atlikti darbus;

9.3. Susipažinti su leidime nurodytais reikalavimais, saugos priemonėmis ir tai patvirtinti, pasirašydamas abiejų leidimo egzempliorių 12 dalyje;

9.4. Darbų atlikimo metu koordinuoti jų atlikimą;

9.5. Jeigu išduotas leidimas yra pratęsiamas naujam terminui, įsitikinti ir patvirtinti, kad darbų atlikimo vietoje nepasikeitė atliekamų darbų pobūdis ir apimtys, pasirašydamas pirmojo leidimo egzemplioriaus atitinkamoje leidimo pratęsimo dalyje.

10. Darbų vadovas privalo:

10.1. Prieš darbų pradžią susisiekti su darbų koordinatoriumi ir suderinti su juo darbų atlikimo datą, laiką ir vietą, reikalingus atlikti darbus, jų apimtį ir atlikimo eigą bei aptarti darbų atlikimo metu numatomų naudoti įrankių, įrangos ir / ar kitų darbo priemonių tinkamumą bei numatomas taikyti DSS priemonės;

10.2. Susipažinti su leidime nustatytais reikalavimais, ir patvirtinti, kad susipažino, pasirašydamas abiejų leidimo egzempliorių 12 dalyje;

10.3. Įvertinti darbų atlikimo metu galinčius kilti pavojus, numatyti priemonės saugiam darbų atlikimui ir užpildyti RV kortelę;

10.4. Užtikrinti, kad darbų uždaroje talpoje metu naudojama įranga, įtaisai bei įrankiai būtų tvarkingi, patikrinti, ar išbandyti pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius DSS norminių teisės aktų reikalavimus;

10.5. Darbų uždaroje talpoje atlikimui paskirti turinčius reikiamą kvalifikaciją darbuotojus. Darbuotojai turi būti apmokyti teikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam;

10.6. Darbų uždaroje talpoje priežiūrai paskirti angų stebėtoją. Tais atvejais, kai angų stebėtojas negali matyti visų į uždarą talpą patenkančių darbuotojų ir / ar darbuotojai į uždarą talpą patenka (išeina) per keletą angų, numatyti didesnę angų stebėtojų skaičių;

10.7. Nustatyti darbų atlikėjų gelbėjimo ir evakavimo tvarką, numatyti ryšio palaikymo būdus (signalinės virvės patraukimai, pabeldimai ir pan.), priemonės (radijo ryšio aparatai, švilpukai ir pan.) bei dažnumą tarp darbų atlikėjų ir angų stebėtojo;

10.8. Instruktuoti darbuotojus, supažindindamas juos su reikalingais atlikti darbais, jų atlikimo eiga, saugiais darbo metodais, oro mėginių tyrimų rezultatais, reikalingomis naudoti būtinosiomis ir specialiosiomis AAP bei kitomis apsaugos priemonėmis, darbų atlikėjų gelbėjimo ir evakavimo tvarka, ryšio palaikymo būdais tarp darbų atlikėjų ir angų stebėtojo, instruktuotiems darbuotojams, pasirašant antrajame leidimo egzemplioriuje ir RV kortelėje;

10.9. Darbų atlikėjus ir angų stebėtojus sužymėti darbų leidimo dalyje „Su darbų turiniu, darbo sąlygomis ir saugos priemonėmis esu supažindintas“.

10.10. Informuoti leidimą išdavusį asmenį arba darbų priežiūrėtoją (jeigu jis paskirtas) apie leidime nurodytą ir darbus atliekančių darbų atlikėjų ir angų stebėtojų skaičių. Jeigu išduoto leidimo galiojimo metu darbuotojų skaičius keičiasi – nurodyti naują darbuotojų skaičių;

10.11. Užtikrinti, kad darbų atlikėjai ir angų stebėtojai nepradėtų darbų uždaroje talpoje, kol nėra išduotas leidimas ir jie nėra instruktuoti bei pasirašę leidime ir RV kortelėje;

10.12. Prieš pradėdant darbus, atlikti PMR analizę ir įsitikinti, jog darbų atlikėjai suprato, kad visos rizikos darbų atlikimo vietoje yra kontroliuojamos ir buvo imtasi reikiamų prevencinių priemonių saugiam darbų atlikimui;

10.13. Į uždarą talpą leisti patekti ir dirbti joje tik tokiam darbų atlikėjų skaičiui, kuris nekeltų pavojaus jų saugai ir sveikatai;

10.14. Aprūpinti darbo vietą dujų analizatoriumi pavojingų cheminių medžiagų koncentracijos kontrolei darbo aplinkos ore, jeigu tokia kontrolė nurodyta leidime;

10.15. Darbų atlikimo metu leidime nurodytu periodiškumu informuoti leidimą išdavusį asmenį arba darbų priežiūrėtoją, kad būtų organizuotas darbo aplinkos oro tyrimų atlikimas ir, jeigu darbai nebuvo vykdomi ilgiau kaip 30 minučių, užtikrinti, kad darbai nebūtų pradėti iki nebus atlikti darbo aplinkos oro tyrimai bei įsitikinta, kad sąlygos nepasikeitė;

10.16. Atsižvelgdamas į darbų atlikimo vietoje nustatytą rizikos lygį, darbų atlikimo metu periodiškai arba nuolat kontroliuoti atliekamus darbus;

10.17. Užtikrinti, kad darbų atlikėjai, angų stebėtojai laikytųsi leidime, RV kortelėje bei kitose Bendrovės DSS instrukcijose nurodytų reikalavimų, darbų uždaroje talpoje metu taikytų saugius darbo metodus, naudotųsi būtinosiomis ir specialiosiomis AAP. Aprūpinti angų stebėtoją tokiomis pačiomis AAP kaip ir darbų atlikėjus, atliekančius darbus uždaroje talpoje;

10.18. Užtikrinti, kad išduotas leidimas ir RV kortelė nuolat būtų laikomi darbų atlikimo vietoje;

10.19. Užtikrinti, kad darbo vieta būtų nuolat tvarkinga, t. y. pašalintos atliekos, nereikalingi daiktai, reikalingos medžiagos laikomos tvarkingai sudėtos ir pan.;

10.20. Baigus darbus pagal išduotą leidimą iki leidimo galiojimo termino pabaigos, organizuoti darbo vietos sutvarkymą, apie užbaigtus darbus informuoti leidimą išdavusį asmenį arba darbų priežiūrėtoją bei patvirtinti darbo vietos sutvarkymą pasirašydamas abiejų leidimo egzempliorių dalyje „Darbo vieta sutvarkyta“;

10.21. Jeigu išduotas leidimas yra pratęsiamas naujam terminui, įsitikinti, kad nepasikeitė atliekamų darbų pobūdis ir apimtys, instruktuoti naujai paskirtus darbuotojus bei pasirašyti abiejų leidimo egzempliorių atitinkamoje leidimo pratęsimo dalyje.

11. Darbų atlikėjai privalo:

11.1. Darbus talpos viduje pradėti tik susipažinę su darbo vietoje galinčiais kilti pavojais, turėdami visas reikalingas naudoti būtinąsias ir leidime bei RV kortelėje nurodytas

specialiąsias asmenines bei kolektyvines apsaugos priemonės ir išklausę darbų vadovo instruktažą, teigiamai atsakę į PMR analizės klausimus bei įsitikinę, kad buvo imtasi reikiamų saugos priemonių ir visi pavojai yra kontroliuojami (pasirašydami antrajame leidimo egzemplioriuje ir RV kortelėje);

11.2. Dirbti tik leidime nurodytus darbus ir laikytis leidime, RV kortelėje bei taikomose Bendrovės DSS instrukcijose nustatytų reikalavimų;

11.3. Nepatekti į uždara talpą, jei darbo vietoje nėra angų stebėtojo;

11.4. Darbų vadovo nurodytais būdais, priemonėmis bei dažnumu palaikyti ryšį su angų stebėtoju;

11.5. Darbo vietoje nuolat palaikyti tvarką, t. y. šalinti nereikalingus daiktus, tvarkingai sudėti / sandėliuoti darbams uždaroje talpoje reikalingas medžiagas ir kt.;

11.6. Kiek įmanoma greičiau išėiti iš uždaros talpos angų stebėtoju įsakius evakuotis, pastebėjus pavojingos situacijos ženklus ar simptomus, draudžiamas dirbti sąlygas arba suveikus avarinei signalizacijai.

11.7. Jei uždaroje talpoje dirbantį darbuotoją turi pakeisti kitas darbų atlikėjas, darbų perdavimą atlikti uždaros talpos išorėje.

12. Angų stebėtojas privalo:

12.1. Darbų uždaroje talpoje atlikimo metu:

12.1.1. Nuolat, kol darbų atlikėjai yra uždaroje talpoje, būti uždaros talpos išorėje (prie patekimo į uždara talpą vietos ar tos vietos, iš kurios geriausiai galima stebėti darbų atlikėjus);

12.1.2. Skaičiuoti ir bet kuriuo momentu žinoti uždaroje talpoje esančių darbų atlikėjų skaičių bei pildyti darbų atlikėjų ir jų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapą (forma pateikta šios instrukcijos 5 priede);

12.1.3. Palaikyti ryšį su darbų atlikėjais ir stebėti jų veiksmus;

12.1.4. Nurodyti darbų atlikėjams evakuotis iš uždaros talpos:

12.1.4.1. pastebėjus draudžiamas dirbti sąlygas (kitokias nei nurodytos leidime);

12.1.4.2. pastebėjus, kad darbų atlikėjo / atlikėjų elgesys pasikeitė (nusilpimo požymiai, bandymai nusiimti dujokaukę ir pan.);

12.1.4.3. pastebėjus, kad padėtis uždaros talpos išorėje gali sukelti pavojų joje esantiems darbų atlikėjams;

12.1.4.4. įvykus gaisrui, avarijai, nelaimingam atsitikimui ar kitam pavojų keliančiam įvykiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui;

12.1.4.5. negalint efektyviai ir saugiai atlikti pačiam nustatytų pareigų;

12.1.5. Nevykdyti jokių kitų pareigų, kurios gali trukdyti tiesioginėms pareigoms – kontroliuoti ir saugoti uždaroje talpoje dirbančius darbų atlikėjus;

12.2. Atliekant darbų atlikėjų gelbėjimo darbus, draudžiama patekti į uždaros talpos vidų. Jeigu nukentėjęs darbų atlikėjas pats evakuotis iš talpos negali, angų stebėtojas privalo numatytomis gelbėjimo priemonėmis padėti nukentėjusiajam evakuotis iš uždaros talpos bei turimomis ryšio priemonėmis nedelsiant iškviešti gelbėjimo tarnybas (ugniagesius ir skubiąją medicinos pagalbą);

12.3. Turėti skiriamuosius ženklus: signalinę liemenę ir garsinę priemonę (pvz., švilpuką) darbuotojų dėmesiui atkreipti.

13. **Bendrovės padalinio, kuriame išduodami leidimai darbams uždaroje talpoje, vadovas privalo** organizuoti ir kontroliuoti, kad darbai uždaroje talpoje būtų vykdomi laikantis šioje instrukcijoje nustatytų reikalavimų.

14. **Bet kuris asmuo, kuriam taikomos šios instrukcijos nuostatos**, pastebėjęs, kad darbai atliekami nesaugiai ar dėl jų atlikimo iškyla pavojus kilti avarijoms, incidentams, įvykti nelaimingiems atsitikimams ir pan., **privalo** apie tai informuoti leidimą išdavusį asmenį arba darbų prižiūrėtoją.

V. UŽDAROS TALPOS PARUOŠIAMOSIOS PRIEMONĖS

15. Uždara talpa turi būti izoliuota EIP nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių, vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-29 „Įrenginių izoliavimas“.

16. Iš uždaros talpos turi būti pašalinti joje buvę naftos produktai ar kitos cheminės medžiagos iki šioje instrukcijoje nurodytų leistinų koncentracijų. Tuo tikslu talpa, priklausomai nuo joje buvusių medžiagų, turi būti plaunama vandeniu, garinama vandens garu, prapučiami inertinėmis dujomis ir pan.

17. Uždara talpa turi būti atvėsinta iki ne aukštesnės kaip 40°C ir išvėdinta.

18. Jei iš uždaros talpos išvalytose atliekose yra, ar gali būti piroforinių junginių, jos, kol bus pašalintos, turi būti nuolat drėkinamos vandeniu.

VI. ORO MĖGINIŲ ĖMIMAS IR TEMPERATŪROS MATAVIMAI

19. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžią, taip pat prieš tęsiant anksčiau neužbaigtus darbus, šalia patekimo į uždara talpą angos ir uždaros talpos viduje turi būti paimti oro mėginiai, siekiant nustatyti deguonies, sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų ir kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijas, vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-12 „Nešiojamųjų dujų analizatorių ar detektorių naudojimas“ reikalavimais. Instrukcijos 6 priede pateikiamas deguonies koncentracijos mažėjimo ir anglies dioksido koncentracijos didėjimo darbo aplinkos ore poveikis žmogaus organizmui. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžią uždaros talpos viduje turi būti išmatuota temperatūra.

20. Aplinkos oro tyrimai uždaros talpos viduje turi būti atlikti pakartotinai, jeigu po oro mėginių paėmimo į uždara talpą nebuvo patenkama ilgiau kaip 30 minučių arba darbų metu buvo daroma ilgesnė nei 30 minučių pertrauka (išskyrus atvejus, kai yra nustatyta nuolatinė aplinkos oro kontrolė). Periodiškai paimtų oro mėginių rezultatus oro tyrimus atlikęs asmuo turi įrašyti į Aplinkos oro tyrimų rezultatų registravimo lapą (šios instrukcijos 7 priedas). Šis lapas turi būti pildomas dviem egzemplioriais: pirmąjį lapo egzempliorių oro tyrimus atlikęs asmuo turi perduoti leidimą išdavusiam asmeniui, antrąjį – darbų vadovui. Aplinkos oro tyrimų rezultatų registravimo lapas darbų atlikimo metu bei juos užbaigus turi būti laikomas ir saugomas kartu su darbų leidimu.

21. Tais atvejais, kai darbų uždaroje talpoje atlikimo metu darbo aplinkos oras gali kisti (pvz., atliekant talpyklų valymo darbus, kai dėl jose esančių naftos produktų, nuosėdų ar kitų nešvarumų, kuriuos sujudinus gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos), leidime turi būti nustatyta nuolatinė aplinkos oro kontrolė, naudojant dujų analizatorių, kuris nuolat analizuotų pasirinktus darbo aplinkos parametrus bei garsiniu signalu įspėtų apie esančius nukrypimus nuo nustatytų dydžių.

VII. REIKALAVIMAI APLINKOS ORUI IR TEMPERATŪRAI UŽDAROJE TALPOJE

22. Uždaroje talpoje leidžiama nenaudoti asmeninių kvėpavimo apsaugos priemonių, jeigu:

22.1. Deguonies koncentracija uždaroje talpoje yra ne mažesnė kaip 19,5 % ir ne didesnė kaip 23,5 %;

22.2. Kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijos neviršija ilgalaikio poveikio ribinių dydžių [4.1];

22.3. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra ne didesnė kaip 0 % ASR;

22.4. Uždaroje talpoje nėra likusių naftos produktų, nuosėdų ar kitų nešvarumų, kuriuos sujudinus gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos.

23. Patekti į uždara talpą leidžiama, jeigu temperatūra jos viduje yra ne aukštesnė kaip 40°C.

24. Į uždara talpą draudžiama patekti (nepriklausomai nuo naudojamų kvėpavimo apsaugos priemonių tipo), jeigu:

24.1. Ūmaus poveikio medžiagų koncentracija uždaroje talpoje viršija 1 lentelėje nurodytus neviršytinus ribinius dydžius [4.1].

24.2. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra didesnė kaip 10 % ASR.

1 lentelė

Ūmaus poveikio medžiagos pavadinimas	Ūmaus poveikio medžiagos koncentracijos ribinis dydis					
	Ilgalaikio poveikio ribinis dydis (IPRD)		Trumpalaikio poveikio ribinis dydis (TPRD)		Neviršytinas ribinis dydis (NRD)	
	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm
Vandenilio sulfidas (sieros vandenilis)	7	5	14	10	20	15
Natrio hidroksidas (natrio šarmas)	-	-	-	-	2	-
Sieros dioksidas	5	2	-	-	13	5
Azoto dioksidas	4	2	-	-	10	5

VIII. ĮSPĖJIMAS APIE PAVOJUS

25. Prie kiekvienos atidarytos patekimo į uždara talpą vietos (liuko, landos, durų ir pan.) matomose vietose turi būti pakabinamas ženklas su tekstu „Atsargiai! Patekimui į uždara talpą reikalingas leidimas“. Bendrovės padalinio, kurio darbuotojas išduoda leidimą darbams uždaroje talpoje, vadovas turi užtikrinti, kad toks ženklas būtų pakabintas iškart po to, kai atidaroma patekimo į uždara talpą vieta, ir nenuimtas visą laiką, kol ji yra atidaryta.

26. Patekimo į uždara talpą vietos, keliančios pavojų įkristi žmonėms, turi būti apsaugotos arba aptvertos vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-20 „Aptvėrimai“.

IX. VĒDINIMAS

27. Priklausomai nuo uždaroje talpoje atliekamų darbų pobūdžio, turi būti numatytas atitinkamas vėdinimo būdas (natūralus ar mechaninis), užtikrinantis, kad darbo aplinkos oras atitiktų nustatytus reikalavimus visą darbų atlikimo laiką.

28. Prieš parenkant ventiliatoriaus vietą, būtina įsitikinti, kad šalia ventiliatoriaus nėra uždujinimo šaltinių, dėl kurių ventiliatorius galėtų į uždara talpas įtraukti kenksmingas medžiagas.

29. Ventiliatorius statomas taip, kad pūstų orą į uždara talpos apačią.

X. DARBŲ UŽDAROSE TALPOSE LEIDIMO IŠDAVIMAS

30. Darbus uždaroje talpoje leidžiama atlikti turint šioje instrukcijoje nustatyta tvarka įformintą leidimą. Draudžiama išduoti leidimą ir atlikti darbus uždaroje talpoje technologinio įrenginio paleidimo ir stabdymo metu.

31. Leidimas turi būti forminamas kiekvienai konkrečiai uždarai talpai (pvz., kolonai, separatoriui, rezervuarui ir pan.).

32. Leidimas pildomas dviem egzemplioriais: pirmasis egzempliorius (baltas) – originalas, antrasis (gelsvas, savikopijuojantis) – kopija. Leidimą leidžiama pildyti ir elektroniniu būdu (šiuo atveju abu leidimo egzemplioriai yra originalai).

33. Leidime turi būti nurodytas Bendrovės padalinio, kuriame bus atliekami darbai, pavadinimas, darbus uždaroje talpoje atliksiantis Rangovas ar Bendrovės padalinys, uždara talpos pavadinimas ir technologinis numeris, joje buvusi medžiaga, reikalingi atlikti darbai, įvykdytos uždara talpos paruošiamosios priemonės darbų atlikimui, reikalingi atlikti aplinkos oro tyrimai ir jų periodiškumas bei reikalavimai darbų uždaroje talpoje metu. Leidimo dalyje „Darbų priežiūra“ visais atvejais turi būti nurodoma, kad darbus uždaroje talpoje privalo stebėti pakankamas skaičius angų stebėtojų.

34. Priklausomai nuo įvykdytų paruošiamųjų priemonių ir galinčių kilti pavojų, leidime turi būti nurodomos papildomos DSS užtikrinančios priemonės.

35. Užpildžius leidimo 1, 3 – 11 dalis, leidimas turi būti užregistruotas padalinio Pavojingų darbų registravimo žurnale, leidime įrašytas jo registravimo numeris bei data.

36. Leidimo 12 dalyje turi būti nurodyta jo galiojimo data ir laikas, įrašyti atliktų aplinkos oro tyrimų rezultatai, leidime turi būti pasirašę visi leidimo formoje nurodyti asmenys.

37. Nustatant leidimo galiojimo datą ir laiką jame turi būti nurodomas laikas ne vėlesnis nei darbų prižiūrėtojo ar leidimą išdavusio asmens darbo pamainos pabaiga.

38. Prie leidimo turi būti pridėta uždaroje talpos izoliavimo EIP schemos kopija, kurioje turi būti nurodytos EIP bei jų pastatymo vietos pagal Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-29 „Įrenginių izoliavimas reikalavimus“.

39. Schemoje turi būti įrašytas leidimo registracijos numeris, pažymėtos mėginių paėmimo vietos. Schema turi būti pasirašyta leidimą išdavusio asmens.

40. Leidimas pradeda galioti, kai leidimo formoje yra leidimą išdavusio asmens, darbų prižiūrėtojo (jeigu jis yra skiriamas), darbų koordinatoriaus (išskyrus 46 punkte nurodytais atvejais), darbų vadovo, darbų atlikėjų bei angų stebėtojo (ų) parašai.

41. Pirmąjį leidimo egzempliorių saugo leidimą išdavęs asmuo operatorinėje ar kitoje leidimų išdavimo vietoje, antrasis leidimo egzempliorius perduodamas darbų vadovui. Šis egzempliorius darbų uždaroje talpoje atlikimo metu turi būti laikomas darbų vietoje.

42. Registruoto leidimo galiojimo terminą leidžiama pratęsti, tačiau bendra leidimo galiojimo trukmė negali būti didesnė nei septynių 12 valandų trukmės pamainų laikotarpis nuo leidimo išdavimo pradžios, jeigu nesikeičia darbo sąlygos ir atliekamų darbų pobūdis.

43. Leidimas darbui uždaroje talpoje nustoja galioti, jeigu pakeičiamas bet kuris leidime pasirašęs atsakingas asmuo, t. y. leidimą išdavęs asmuo, darbų prižiūrėtojas (jeigu jis buvo paskirtas), darbų koordinatorius ir / ar darbų vadovas. Tokiais atvejais abiejuose leidimo egzemplioriuose turi būti naujai įrašoma leidimo galiojimo data ir laikas, aplinkos oro tyrimų rezultatai, pasirašant asmeniui atlikusiam šiuos tyrimus, įrašomi kiti atsakingi asmenys (jiems pasirašant).

44. Jeigu pasikeičia darbų vadovai, naujai paskirtas darbų vadovas privalo susipažinti su atliekamų darbų rizikos vertinimo RV kortele, jeigu reikia, numatyti papildomas priemones saugiam darbų atlikimui ir pasirašyti RV kortelėje. Rekomenduojama tų pačių darbų atlikimui pamainai nuo 8 iki 20 val. ir pamainai nuo 20 iki 8 val. išduoti atskirus leidimus.

45. Nakties metu (t. y. nuo 20 iki 8 val.), poilsio ir švenčių dienomis darbų atlikimui uždaroje talpoje leidžiama išduoti arba pratęsti leidimą tik iš anksto raštiškai suderinus su aukštesnes pareigas užimančiu vadovu (gamybos viršininku, jo pavaduotoju, cecho viršininku ir pan.), jam pasirašant leidimo dalyje „Kiti reikalavimai ir suderinimai“. Tokio suderinimo nereikia išduodant ar pratęsiant leidimus, jei Bendrovės generalinio direktoriaus arba generalinio direktoriaus pavaduotojo gamybinės veiklos valdymui įsakymu technologiniai įrenginiai yra sustabdyti remonto, modernizavimo darbų arba investicinių projektų įgyvendinimui.

46. Avariniais atvejais (pvz., gręsiantis technologinio įrenginio sustojimas) išduoti / pratęsti leidimą darbų uždaroje talpoje atlikimui nakties, poilsio ir šventinių dienų metu gali Bendrovės padalinio darbuotojas, Bendrovės padalinio vadovo potvarkiu paskirtas leidimą išduodančiu asmeniu. Šiais atvejais leidimą išduodantis asmuo leidimo dalyje „Kiti reikalavimai ir suderinimai“ turi įrašyti, darbų koordinatoriaus ir padalinio vadovo, kuris nurodė atlikti darbus, kontaktinius duomenis.

XI. DARBUOTOJŲ PATEKIMAS Į UŽDARĄ TALPĄ

47. Išduoti leidimą dirbti uždaroje talpoje vienu metu leidžiama tik vienam darbų vadovui, kuris tuo metu vykdo pagrindinius darbus uždaroje talpoje.

48. Jei į uždarą talpą tuo pačiu metu turi patekti ir kito Rangovo ar Bendrovės darbuotojai, tai Rangovo ar Bendrovės, kuriam išduotas leidimas, darbų vadovas turi įvertinti šių darbuotojų patekimo galimybę, apie tai informuoti leidimą išdavusį asmenį ir užpildyti Suderinimų dirbti uždaroje talpoje registravimo lapą (šios instrukcijos 8 priedas). Šis lapas turi būti pildomas

dviem egzemplioriais abejuose egzemplioriuose, pasirašant lapo formoje nurodytiems asmenims. Darbų atlikimo metu vienas egzempliorius turi būti laikomas darbo vietoje, kitas – operatorinėje ar kitoje leidimų išdavimo vietoje kartu su darbų leidimu.

49. Leidimą išdavęs asmuo turi supažindinti kitą darbų vadovą su darbų leidime nustatytais reikalavimais. Darbų vadovas privalo instruktuoti savo darbuotojus ir vykdyti kitas šioje instrukcijoje nustatytas darbų vadovo funkcijas.

50. Visi darbuotojai (tarp jų ir pavieniai asmenys, turintys patekti į uždara talpą apžiūrų ir / ar patikrinimų atlikimui: vadovai, specialistai, konsultantai ir pan.), patenkantys į uždara talpą, turi išklausti darbų vadovo instruktavimą ir pasirašyti leidime (darbų atlikėjų skiltyje). Prieš patekdami į uždara talpą, užsiregistruoti pas angų stebėtoją ir vykdyti jo nurodymus.

XII. DARBŲ KANALIZACIJOS SISTEMOSE YPATUMAI

51. Gamybinės, lietaus ir buitinės kanalizacijos šuliniuose (toliau – kanalizacijos sistemos) leidžiama dirbti atitinkamai išmokytiems prižiūrėti kanalizacijos sistemas darbuotojams, žinantiems DSS reikalavimus uždaroje talpose.

52. Darbus kanalizacijos sistemose leidžiama vykdyti jų neizoliavus nuo pavojingos energijos šaltinių.

53. Į kanalizacijos sistemas leidžiama patekti tik naudojant izoliuojančias kvėpavimo apsaugos priemones (pvz., kvėpavimo aparatus su oro tiekimu) ir turint patikrintą bei veikiantį dujų analizatorių sprogųjų dujų koncentracijos kontrolei darbo aplinkos ore, kuris darbo metu turi būti nuolat įjungtas ir jo rodomi duomenys stebimi.

54. Į kanalizacijos sistemas draudžiama patekti, jeigu sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija yra didesnė kaip 10 % ASR. Šiuo atveju aptiktos pavojingos dujos turi būti šalinamos iki leistinų koncentracijų užpildžius šulinius vandeniu ir vėliau vandenį išpumpuojant, mechaniniu būdu pučiant orą ir pan.

XIII. KITI REIKALAVIMAI

55. Uždaroje talpose naudojant elektros įrankius, prietaisus ir kitą įrangą, reikia vadovautis reikalavimais, nurodytais Elektrifikuotų mechanizmų, rankinių elektros prietaisų ir įrankių, buitinių elektros prietaisų ir kilnojamųjų šviestuvų eksploatavimo instrukcijoje BE-2.

56. Bendras dirbtinis apšvietimas uždaroje talpoje turi būti ne mažesnis kaip 50 lx.

57. Evakavimo išėjimai iš uždaros talpos turi būti aiškiai matomi (jeigu reikia – pažymėti ženklais, papildomai apšviesti ir pan.), kilus pavojui darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų.

58. Uždaroje talpoje leidžiama atlikti ugnies darbus (tarp jų ir naudojant elektros įrangą), vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-7 „Ugnies darbai“ bei pašalinus iš jos visas degias medžiagas (medinius pastolių elementus (arba patikimai juos izoliuoti), polietileningus apdangalus ir pan.).

59. Uždaroje talpoje ugnies darbų atlikimo vieta turi būti aprūpinta angliarūgštės gesintuvu. Draudžiama uždaroje talpoje naudoti miltelinius gesintuvus.

XIV. GELBĖJIMO ĮRANGA

60. Jeigu uždaroje talpoje bus dirbama uždujintoje ar azotu užpildytoje aplinkoje, naudojant izoliuojančias kvėpavimo apsaugos priemones, prieš darbų pradžią darbų vadovas turi parengti darbų atlikėjų gelbėjimo tvarką (ją aprašyti, pavaizduoti schematiškai), paruošti reikalingą naudoti gelbėjimo įrangą ir su gelbėjimo tvarka pasirašytinai supažindinti darbų atlikėjus.

61. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos viršuje esančią angą, tai virš angos turi būti įrengta žmonių iškėlimo įranga (trikojai, keltuvai ir pan.) arba turi nuolat budėti pakankamas darbuotojų skaičius (ne mažiau kaip trys), galėsiantys iš talpos ištraukti esančius darbuotojus. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos šone esančią angą, darbuotojų gelbėjimui turi būti numatytos ir naudojamos

kitos gelbėjimo priemonės, pvz., talpos viduje įrengiami nuožulnūs (pasvirę) latakai, naudojamos gelbėjimo virvės ir pan.

62. Darbuotojas, patenkantis į uždarą talpą, privalo būti užsidėjęs apraišus bei prisisegęs signalinę / gelbėjimo virvę. Signalinės / gelbėjimo virvės vienas galas turi būti pritvirtintas darbuotojo nugaros centre prie apraišų, o kitas prie stabilaus atraminio taško uždaroje talpos išorėje. Jei uždaroje talpos viename lygmenyje dirba daugiau kaip vienas darbuotojas, tai pakanka, kad būtų paruošta viena signalinė / gelbėjimo virvė, kuria esant reikalui būtų galima ištraukti iš talpos gelbėjamą darbuotoją. Šiuo atveju vienas virvės galas turi būti šalia darbuotojų, o kitas pritvirtintas prie stabilaus atraminio taško uždaroje talpos išorėje.

63. Apraišai ir signalinės / gelbėjimo virvės gali būti nenaudojami uždaroje talpose, iš kurių avarijos atveju signalinė / gelbėjimo virvė nebūtų galima ištraukti gelbėjamų darbuotojų dėl uždaroje talpos konstrukcijos (rektifikacinės, absorbcinės kolonos, krosnyse) ir iškasose, kuriose apsaugos sistemos nuo įgriuvų, įėjimo į iškasą ir išėjimo iš jos priemonės įrengtos vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-31 „Žemės darbai“.

XV. VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

64. Darbų uždaroje talpoje metu įvykus gaisrui, nelaimingam atsitikimui ar kitam incidentui, taip pat nurodžius angų stebėtojiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui, visi darbai turi būti nedelsiant nutraukti, o darbų atlikėjai privalo nedelsiant evakuotis iš uždaroje talpos.

65. Apie visus incidentus darbų atlikėjai, angų stebėtojai, darbų vadovai, darbų prižiūrėtojai privalo nedelsiant pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu 3333 (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba telefonu 8 443 92510 (paskambinus iš bet kurio telefono) ir objekto, kuriame dirbo, darbuotojams. Jei darbai vykdomi Būtingės terminale apie visus incidentus darbų atlikėjai, angų stebėtojai, darbų vadovai, darbų prižiūrėtojai privalo nedelsiant pranešti Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui telefonu 8 443 93459 arba 8 686 78112, jei darbai vykdomi Biržų ir Joniškio naftos perpumpavimo stotyse – Magistralinių vamzdinių eksploatavimo grupės dispečeriui telefonu 8 443 93483 arba 8 689 89845.

66. Darbų uždaroje talpoje metu įvykus incidentui, darbų uždaroje talpoje leidimas netenka galios ir visi leidimo egzemplioriai turi būti perduoti incidento tyrimo komisijai.

67. Įvykus nelaimingam atsitikimui, kai dėl uždaroje talpoje esančių pavojingų cheminių medžiagų nukentėjo fiziniai asmenys, duomenys apie šias medžiagas (saugos duomenų lapai, rašytinės instrukcijos ar kiti dokumentai) nedelsiant turi būti perduoti gydymo įstaigai, kurioje gydomas nukentėjęs asmuo.

XVI. DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

68. Užbaigus darbus, uždaroje talpoje pirmasis leidimo egzempliorius (originalas) turi būti saugomas 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų Bendrovės padalinyje, kurio darbuotojas išdavė leidimą.

69. Antrasis leidimo egzempliorius, užbaigus darbus uždaroje talpoje, lieka Rangovui ir saugomas jo nustatyta tvarka.

70. Pavojingų darbų registravimo žurnalas turi būti saugomas Bendrovės padalinyje žurnalo galiojimo laiku ir dar 5 (penkerius) metus po žurnalo užbaigimo.

XVII. DARBUOTOJŲ MOKYMAS

71. Bendrovės darbuotojai (leidimus išduodantys asmenys, darbų prižiūrėtojai, darbų koordinatoriai, darbų vadovai, darbų atlikėjai ir angų stebėtojai) turi išlaikyti šios instrukcijos testą vadovaujantis Bendrovėje nustatyta darbuotojų instruktavimo saugos ir sveikatos klausimais tvarka.

72. Rangovo darbų vadovai pagal šią instrukciją turi būti testuojami prieš pradėdami darbus Bendrovėje ir periodiškai (ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių). Rangovo darbų vadovui, išlaikiusiam testą, išduodama Darbų vadovo kortelė, patvirtinanti jo kvalifikaciją, kurioje nurodoma ši informacija: darbuotojo vardas, pavardė, įmonės pavadinimas ir testavimo galiojimo data.

Vykdamas darbus uždaroje talpoje išduotą kortelę Rangovo darbų vadovas privalo turėti su savimi darbo vietoje.

73. Rangovo darbuotojai (darbų atlikėjai ir angų stebėtojai) turi būti instrukuoti pagal šios instrukcijos reikalavimus Rangovo įmonėje nustatyta tvarka.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

74. Ši instrukcija nustato tik pagrindinius ir minimalius DSS reikalavimus, atliekant darbus uždaroje talpoje, todėl visi darbuotojai, organizuojantys ir / ar atliekantys šiuos darbus, esant poreikiui, privalo imtis papildomų priemonių, užtikrinančių darbuotojų saugą.

75. Už šios instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo organizavimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

Parengė
Kontrolės ir prevencijos grupės vadovas
Egidijus Luomanas

2017-11-06

Suderinta:
Kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius
Arkadiusz Pawlak

2017-11-

ATLIEKAMŲ DARBŲ RIZIKOS VERTINIMO KORTELĖ

(kortelės forma)

Rangovinės įmonės pavadinimas:

Darbų leidimo registravimo numeris ir data:

Lentelės grafoje „PAVOJAI“ įrašykite galimo pavojaus trumpinį:

G – gaisras / sprogimas

KP – karšti paviršiai

A – apsinuodijimas

T – triukšmas

V – vibracija

NA – nepakankamas

apšvietimas

Kiti pavojai (įrašykite kitų galimų pavojų pavadinimus ir jų trumpinius):

DK – daiktų kritimas iš aukščio

DV – daiktų virtimas

KR – krovinių kėlimas rankomis

KA – kritimas iš aukščio

E – pavojus susijęs su elektra

SL – slidus paviršius

ŠA – šiluminė aplinka

NI – pavojus dėl naudojamos įrangos ar įrankių

M – pavojus dėl naudojamų medžiagų

KM – krovinių kėlimas mechanizmais

DARBO OPERACIJOS (VEIKSMAI)	PAVOJAI	SAUGOS PRIEMONĖS

Darbų vadovas _____
(vardas, pavardė, parašas)

RIZIKOS NUSTATYMO MATRICA		PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ		
		MAŽA Ši rizika labai mažai tikėtina ir niekada nebuvo pasireiškusi darbų atlikimo metu	VIDUTINĖ Labiausiai tikėtina, kad ši rizika gali pasireikšti šių darbų atlikimo metu	DIDELĖ Ši rizika pasireiškė praeityje, pasireiškė šių darbų atlikimo metu ir gali pasireikšti kelis kartus
ŽALOS SVEIKATAI SUNKUMAS	MAŽAS Darbuotojas gali patirti nežymų kūno sužalojimą, nereikalaujančio gydymo (paviršinės žaizdos, nedideli įpjovimai, nedideli sumušimai)	MAŽA	MAŽA	VIDUTINĖ
	VIDUTINIS Darbuotojas gali patirti lengvus kūno sužalojimus, reikalaujančius gydymo (kaulų lūžiai, išnirimai, raumenų patempimai, nudegimai ar kitos nedidelės traumos), apsinuodijimus	MAŽA	VIDUTINĖ	DIDELĖ
	DIDELIS Darbuotojas gali patirti labai sunkius arba mirtinus kūno sužalojimus (daugybiniai lūžiai, galvos smegenų sumušimas bei kiti pavojingi gyvybei pakenkimai), ūmius apsinuodijimus	VIDUTINĖ	DIDELĖ	DIDELĖ

NUSTATYTAM RIZIKOS LYGIUI TAIKOMOS PRIEMONĖS	
MAŽA	Darbų atlikimo vieta bei darbo aplinka yra saugi, reikalinga tik periodinė darbų priežiūra.
VIDUTINĖ	Darbo aplinka gali pasikeisti, todėl darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ reikia numatyti saugos priemones, kurios turi būti taikomos darbų atlikimo metu. Jeigu žalos sveikatai sunkumas yra mažas, tačiau pasireiškimo tikimybė yra didelė, darbų vadovas turi būti nuolat darbų atlikimo vietoje.
DIDELĖ	Darbus leidžiama atlikti darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ numatytas saugos priemones, kurias taikant darbų atlikimo metu rizika sumažėtų iki vidutinės arba mažos, darbų vadovas turi būti nuolat darbų atlikimo vietoje arba turi būti taikomi Akcinės bendrovės „ORLEN Lietuva“ darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-27 „Padidintos rizikos darbai“ reikalavimai.

**Darbų atlikėjų ir jų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš uždaros talpos
laiko registravimo lapas (lapo forma)**

Data _____ Uždaros talpos (UT) pavadinimas ir Nr. _____

Angų stebėtojas (-ai) _____ nuo _____ iki _____ val.
(vardas, pavardė, pareigos) (stebėjimo laikas)

_____ nuo _____ iki _____ val.

_____ nuo _____ iki _____ val.

Darbų atlikėjo vardas, pavardė, pareigos	Darbų atlikėjo įėjimo į UT / išėjimo iš UT laikas					

*Kita lapo pusė***Angų stebėtojas privalo:**

- Nuolat, kol darbų atlikėjai yra uždaroje talpoje, būti uždaros talpos išorėje (prie patekimo į uždara talpą vietos ar tos vietos, iš kurios geriausiai galima stebėti darbų atlikėjus);
- Skaičiuoti ir bet kuriuo momentu žinoti uždaroje talpoje esančių darbų atlikėjų skaičių bei pildyti šį lapą;
- Palaikyti ryšį su darbų atlikėjais ir stebėti jų veiksmus;
- Nurodyti darbų atlikėjams evakuotis iš uždaros talpos:
- pastebėjus draudžiamas dirbti sąlygas (kitokias nei nurodytos leidime);
- pastebėjus, kad darbų atlikėjo / atlikėjų elgesys pasikeitė (nusilpimo požymiai, bandymai nusiimti dujokaukę ir pan.);
- pastebėjus, kad padėtis uždaros talpos išorėje gali sukelti pavojų joje esantiems darbų atlikėjams;
- įvykus gaisrui, avarijai, nelaimingam atsitikimui ar kitam pavojų keliančiam įvykiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui;
- negalint efektyviai ir saugiai atlikti pačiam nustatytų pareigų;
- Nevykdyti jokių kitų pareigų, kurios gali trukdyti tiesioginėms pareigoms – kontroliuoti ir saugoti uždaroje talpoje dirbančius darbuotojus.
- Angų stebėtojui, vykdant darbų atlikėjų gelbėjimo darbus, draudžiama patekti į uždaros talpos vidų.
- Jeigu darbų atlikėjai patys evakuotis iš talpos negali, angų stebėtojas turimomis ryšio priemonėmis privalo pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu **3333** (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba telefonu **8 443 9333** (paskambinus iš bet kurio telefono), kuris į įvykio vietą iškvies gelbėjimo tarnybas (ugniagesius ir skubiąją medicinos pagalbą).

Deguonies kiekio mažėjimo ore poveikis žmogui

(Duomenys paimti iš Didžiosios Britanijos HSE (Health and Safety Executive) tinklalapyje pateiktos medžiagos)

Deguonies koncentracija ore, % tūrio	Simptomai / reakcija
21–20 %	Normali kūno būklė
18 %	Pradeda silpti / blogėti naktinis matymas
17 %	Įkvėpto oro tūrio padidėjimas (dažnas kvėpavimas), mažėja raumenų koordinacija, reikia daugiau pastangų sutelkti dėmesį ir mastymą
15–12 %	Pasunkėjęs kvėpavimas (dusulys), galvos skausmas, galvos svaigimas, padažnėjęs pulsas, daug pastangų reikalaujantys judesiai, raumenų normalios koordinacijos sutrikimai (judėjimo sutrikimai)
12–10 %	Pykinimas, vėmimas, pastangos judėti neįmanomos, judėjimo paralyžius
8–6 %	Kritimas netekus sąmonės
6 % ir mažiau	Mirtis ištinka per 6–8 minutes

Anglies dioksido kiekio didėjimo ore poveikis žmogui

Anglies dioksido koncentracija ore, % tūrio	Simptomai / reakcija
4,5 %	Po 8 val. poveikio sumažėja gebėjimas koncentruotis
5,5 %	Po 1 val. poveikio pasunkėja kvėpavimas, atsiranda galvos skausmas ir padažnėja širdies plakimas
6,5 %	Po 15 min. poveikio atsiranda galvos svaigimas ir bendras silpnumas
7 %	Po 6 min. poveikio labai pasunkėja kvėpavimas, apima nerimas
10 %	Po 30 min. prarandama sąmonė
12 %	Po 5 min. prarandama sąmonė
15 %	Po 1 min. prarandama sąmonė
20 %	Sąmonė prarandama greičiau nei per 1 min.

DARBŲ LEIDIMO FORMOS PILDYMO TVARKA

Leidimas turi būti užpildytas aiškiai įskaitomu raštu, leidimo formos kiekvienoje dalyje darant atitinkamus įrašus ir reikalingus langelius pažymint ženklų „X“.

1 dalyje pažymėti reikalingą langelį atsižvelgiant į planuojamų atlikti darbų pobūdį. Jeigu uždaroje talpoje bus atliekami ugnies darbai, turi būti pažymėti langeliai „II KATEGORIJOS UGNIES“ ir „UŽDAROSE TALPOSE“. Jeigu žemės darbai atliekami gilesnėse kaip 2 m iškasose turi būti pažymėti langeliai „UŽDAROSE TALPOSE“ ir „ŽEMĖS“.

2 dalyje įrašyti leidimo registravimo numerį ir datą pagal Pavojingų darbų registravimo žurnalą.

3 dalyje įrašyti padalinio, kuriame bus atliekami darbai, pavadinimą, įrenginio pavadinimą ir jo technologinį numerį arba vietą, kur bus atliekami darbai, įrenginyje buvusią medžiagą, darbus atliksiančio rangovo pavadinimą bei numatomų atlikti darbų pavadinimą.

4 dalyje prie kiekvienos įrenginio paruošiamosios priemonės pažymėti langelį „Taip“, „Ne“ arba „N/T“ (netaikoma). Langelį „Taip“ žymėti, jei atitinkama priemonė yra įvykdyta. Jei pažymimas langelis „Ne“, tai darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ reikia numatyti saugos priemones, kurios turi būti taikomos darbų atlikimo metu arba turi būti taikomi instrukcijos BDS-27 „Padidintos rizikos darbai“ reikalavimai. Langelį „N/T“ žymėti, jei priemonės taikyti nereikia.

5 dalyje prie kiekvienos teritorijos paruošiamosios priemonės pažymėti langelį „Taip“, „Ne“ arba „N/T“. Langelį „Taip“ žymėti, jei atitinkama priemonė yra įvykdyta. Jei pažymimas langelis „Ne“, tai darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ reikia numatyti saugos priemones, kurios turi būti taikomos darbų atlikimo metu arba turi būti taikomi instrukcijos BDS-27 „Padidintos rizikos darbai“ reikalavimai. Langelį „N/T“ žymėti, jei priemonės taikyti nereikia.

Kai kurių sąvokų paaiškinimas: „Pašalinti uždegimo šaltiniai“ reiškia, kad nevykdomi I ir II kategorijų ugnies darbai, „Pašalintas uždujinimo pavojus“ reiškia, kad nevykdomi įrenginių išsandaravimo, drenavimo, garinimo darbai.

6 dalyje pažymėti reikalingus atlikti aplinkos oro tyrimus ir jų atlikimo periodiškumą. Jei aplinkos oro tyrimų atlikti nereikia, žymėti „nereikalinga“. Jei numatoma periodinė aplinkos oro kontrolė, leidime įrašyti jos periodiškumą, o tyrimų rezultatai turi būti fiksuojami atskirame lape, kuris darbų atlikimo metu turi būti laikomas darbų atlikimo vietoje.

7 dalyje įvertinus įvykdytus paruošiamuosius darbus, pažymėti/įrašyti likusius pavojus, galinčius kilti darbų atlikimo metu.

8 dalyje įvertinti planuojamų atlikti darbų riziką naudojant rizikos nustatymo matricą ir atsižvelgiant į rizikos lygį nustatyti taikomas priemones:

RIZIKOS NUSTATYMO MATRICA		PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ		
		MAŽA Ši rizika labai mažai tikėtina ir niekada nebuvo pasireiškusi darbų atlikimo metu	VIDUTINĖ Labiausiai tikėtina, kad ši rizika gali pasireikšti šių darbų atlikimo metu	DIDELĖ Ši rizika pasireiškė praeityje, pasireiškė šių darbų atlikimo metu ir gali pasireikšti kelis kartus
ŽALOS SVEIKATAI SUNKUMAS	MAŽAS Darbuotojas gali patirti nežymų kūno sužalojimą, nereikalaujančio gydymo (paviršinės žaizdos, nedideli įpjovimai, nedideli sumušimai)	MAŽA	MAŽA	VIDUTINĖ
	VIDUTINIS Darbuotojas gali patirti lengvus kūno sužalojimus, reikalaujančius gydymo (kaulų lūžiai, išnirimai, raumenų patempimai, nudegimai ar kitos nedidelės traumos), apsinuodijimus	MAŽA	VIDUTINĖ	DIDELĖ
	DIDELIS Darbuotojas gali patirti labai sunkius arba mirtinus kūno sužalojimus (daugybiniai lūžiai, galvos smegenų sumušimas bei kiti pavojingi gyvybei pakenkimai), ūmius apsinuodijimus	VIDUTINĖ	DIDELĖ	DIDELĖ

NUSTATYTAM RIZIKOS LYGIUI TAIKOMOS PRIEMONĖS

MAŽA	Darbų atlikimo vieta bei darbo aplinka yra saugi, reikalinga tik periodinė darbų priežiūra.
VIDUTINĖ	Darbo aplinka gali pasikeisti, todėl darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ reikia numatyti saugos priemones, kurios turi būti taikomos darbų atlikimo metu. Jeigu žalos sveikatai sunkumas yra mažas, tačiau pasireiškimo tikimybė yra didelė, darbų vadovas turi būti nuolat darbų atlikimo vietoje.
DIDELĖ	Darbus leidžiama atlikti darbų leidimo 9 dalyje „Reikalavimai darbų atlikimo metu“ numačius darbų atlikimo metu taikomas saugos priemones, kurias taikant darbų atlikimo metu rizika sumažėtų iki vidutinės arba mažos, darbų vadovas turi būti nuolat darbų atlikimo vietoje arba turi būti taikomi Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-27 „Padidintos rizikos darbai“ reikalavimai.

9 dalyje pažymėti langelį „Taip“, jei darbų atlikimo metu privaloma turėti arba naudoti atitinkamą priemonę, arba langelį „Ne“, jei šios priemonės turėti arba naudoti nereikia. Pagal poreikį įrašyti kitus darbų atlikimo metu privalomus taikyti reikalavimus.

10 dalyje pažymėti langelį „Taip“, jei darbų atlikimo metu privaloma vykdyti atitinkamą priežiūrą, arba langelį „Ne“, jei tokios darbų priežiūros vykdyti nereikia. Reikalavimas „Flanšų praplėtimo metu privalo dalyvauti atsakingi asmenys“ reiškia, kad atliekant įrenginių išsandaravimo darbus įrenginio flanšinių sujungimų praplėtimo metu darbų atlikimo vietoje privalo būti leidimą išdavęs asmuo arba jo paskirtas darbų prižiūrėtojas.

11 dalyje pagal poreikį turi būti įrašomi papildomi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai, kurių privaloma laikytis darbų atlikimo metu, taip pat, kai to reikalaujama, pasirašoma asmenų, su kuriais darbų leidimas turi būti suderintas (pvz., atliekant ugnies darbus tarpcechnių technologinių vamzdinių, kabelinių trasų ir kitose komunikacijose, leidimas turi būti suderintas su atitinkamo padalinio, kurio teritorijoje vykdomi darbai, vadovu).

12 dalyje įrašyti leidimo galiojimo datą ir laiką (leidimą leidžiama išduoti ne ilgesnei kaip 12 valandų trukmės pamainai). Asmuo, atlikęs aplinkos oro tyrimus, turi įrašyti jų rezultatus ir pasirašyti. Kituose stulpeliuose įrašyti kitus atsakingus asmenis (jiems pasirašant): leidimą išduodantį asmenį, darbų prižiūrėtoją (jei jis yra skiriamas), darbų koordinatorių ir darbų vadovą. Kiekvieną pamainą baigus darbus pagal išduotą leidimą abejuose leidimo egzemplioriuose dalyje „Darbai baigti“ turi pasirašyti darbų vadovas ir darbo vietą patikrinęs asmuo (leidimą išdavęs asmuo arba darbų prižiūrėtojas). Kitos šios dalies eilutės pildomos analogiškai, tęsiant leidimo galiojimą.

13 dalis turi būti užpildoma, kai nebelieka laisvų eilučių leidimo tęsimui arba užbaigus visus darbus pagal išduotą leidimą, pirmajame leidimo egzemplioriuje pasirašant leidimą išdavusiam asmeniui arba darbų prižiūrėtojiui bei įrašant leidimo užbaigimo datą ir laiką.

14 dalyje prieš darbų pradžią išklausę darbų vadovo instruktavimą turi pasirašyti visi darbų atlikėjai bei paskirti stebėtojai. Jeigu išduotas leidimas yra tęsiamas, prieš darbų pradžią išklausę darbų vadovo instruktavimą turi pasirašyti tik naujai paskirti darbų atlikėjai ir stebėtojai. Stulpelyje „Data“ darbų vadovas turi ženklų „X“ pažymėti darbu atlikėjus ir stebėtojus, dirbančius pamainoje, kuriai išduotas leidimas.

Leidimo egzempliorių paskirstymas: originalas (baltas) – padalinui, išdavusiam leidimą, kopija (geltona) – darbų vadovui (ši kopija turi būti laikoma darbų atlikimo vietoje).

Užbaigus leidimą, leidimo pirmasis egzempliorius (originalas) turi būti saugomas 30 dienų padalinyje, išdavusiam leidimą. Pasibaigus saugojimo terminui, atitinkamo padalinio vadovas vadovaudamasis Bendrovės dokumentų rengimo ir valdymo taisyklėmis priima sprendimą dėl leidimų sunaikinimo.

Už leidimo 4, 5, 6 dalyse nurodytų reikalavimų įvykdymą ir jų kontrolę atsako leidimą išduodantis asmuo, už leidimo 9, 10 ir 11 dalyse nurodytų reikalavimų įvykdymą ir kontrolę atsako darbų vadovas.